

Primitiv och högfärdig

är Dagens Nyheter enligt en i Morgon-Bladet levererad kritik av vår politiska hållning under den senaste tiden. Utgångspunkten är naturligtvis att vi haft annan mening än folkpartiet i pensionsfrågan och att vi därför ställt oss mera neutrala under valkampanjen än eljest. Vår primitivitet klarläggs i följande stycken:

I en mogen demokrati gäller det att välja parti efter den väsentliga målsättningen; spelet kräver "lojalitet", dvs viss hänsyn till meningsfränder. Den primitive tror att den sortens lojalitet kräver hans ärlighet; den erfarna vet att denna praktiska hänsyn är väl förenlig med en ärlig kamp för vettiga ideal i en ofullkomlig värld.

Vi tycker oss förut ha hört detta resonemang. Något generellt svar är självfallet omöjligt att ge på den platta frågeställningen. I vissa fall anser man att en åsiktsdivergens är av mindre betydelse och därför inte behöver hindra anslutning till en grupp eller ett parti; i andra fall känns det däremot nödvändigt att tydligt markera avståndstagandet. Någon fråga om primitivitet eller erfarenhet tror väl inte heller Morgon-Bladet egentligen att det är; så enkelt kan vi inte anta att tidningens ledning vid närmare eftertanke resonerar.

Med en snabb omkastning förklarar tidningen därefter att vårt "svek" inte består i särmeningen i pensionsfrågan utan i helt andra ting: hänfull ton, fnysningar, högmod och förakt. Det skall gärna erkännas att hän och s k fnysningar använts vid en del tillfällen då det har varit alltför påfrestande att tillgripa mera seriösa metoder. Vad högmodet och föraktet beträffar lär de väl knappast anses ligga däri att vi med skarpa kritiserat vissa personer eller åsikter; Morgon-Bladet, en av landets mest partibundna tidningar, har under månader beskrivit alla politiska ledare utanför folkpartiet som inkompetenta och bedrägliga, och vi tror knappast att tidningen vill beskylla oss för att ha fört ett skarpare språk än det som den själv nästan dagligen använt. Säkert hade anklagelsen inte framförts såvida vi haft samma hållning som Morgon-Bladet, såvida vi varit vad denna tidning med så stor rätt kan berömma sig för, ovillkorligt lojala mot partiledningen. Dagens Nyheter har många gånger under skiftande chefredaktö-

rer beskyllts för högmod; i någon mån beror det kanske på vissa polemiska tonfall, men väsentligen utan tvivel på att tidningen framfört andra meningar än de inom partiet häskande. Visst ligger det ett

het som består i att man inte söker sig fram till ett personligt ställningstagande, att man utgår från att partichefen i alla fall har rätt, överlämnar vi gärna åt andra.

Toynbee på realisation

BARBARA WARD skrev för åttio skilliga år sedan ett par böcker som sakligt och konkret belyste internationella problem. Nu har hon övergått till den grupp av professionella tröstare som bjuder på fraser i stället för upplysning och analys. Övergången har förmedlats av Toynbees historiefilosofi och av en omvändelse till katolicismen. Hennes senaste skrift, översatt till svenska under titeln *Samspelet mellan öst och väst* (Natur och Kultur, 9:50), är helt enkelt ett dåligt sammandrag av Toynbees spekulationer; världen skall räddas genom något slags blandning av den heliga kyrkan, Buddha och Muhammed. I stället för preciserade tankar en berusning i ord, en berusning som är desto mindre tjugig som stilen snarare är floskulös än glansfullt förkunnande. "Mänsklighet är nu en gång en övermänsklig uppgift och har alltid varit det. Och om vår uppgift vore enkel, skulle den inte vara tillräcklig. Om vår tro vore lätt, skulle den inte vara sann." Dessa satser är bokens slutord. Närmare det rena "blah, blah" är det inte lätt att komma.

HERBERT TINGSTEN

Här